

Przedszkole Miejskie nr2,
im.Wandy Chotomskiej w Kołobrzegu

**PROGRAM ADAPTACYJNY
DLA DZIECI NOWOPRZYJĘTYCH**

„Dzień dobry, panie Andersenie.
My nie rzucamy słów na wiatr:
będziemy starać się codziennie,
żeby łabędzie ujrział świat.
Pan wie, co będzie, co z nas będzie,
i już niedługo przyjdzie czas,
że wyrośniemy na łabędzie
i pofruniemy aż do gwiazd!”

„Dzień dobry, panie Andersenie”
W.Chototmska

Spis treści

Wstęp

1. Obszary Podstawy Programowej.
2. Cele programu adaptacyjnego:
 - a) Cel główny
 - b) Cele szczegółowe
 - c) Cele operacyjne
3. Metody i formy realizacji programu adaptacyjnego.
4. Harmonogram realizacji programu adaptacyjnego.
5. Oczekiwane efekty wdrażania programu adaptacyjnego.
6. Wskazówki i rady dla rodziców pomocne dziecku w przekroczeniu progu przedszkola.
7. Oczekiwane efekty wdrażania programu adaptacyjnego-ewaluacja działań.
8. Załączniki(ankieta dla rodziców, proponowane zabawy integracyjne).

Wstęp

Adaptacja oznacza proces akomodacji człowieka w celu lepszego dopasowania się do środowiska/społeczności. Dla dzieci, które po raz pierwszy rozpoczynają edukację przedszkolną jest to przełomowy moment w ich życiu. Pierwsze kontakty z grupą rówieśniczą i znaczna zmiana dotychczasowego planu dnia różnie wpływają na zachowanie dzieci. Poziom zdolności dostosowania się u dzieci w wieku przedszkolnym jest zróżnicowany, dlatego niektóre przedszkolaki przechodzą ten okres łagodniej a niektóre mogą mieć trudności w odnalezieniu się w grupie rówieśniczej, w nowym miejscu. By zmniejszyć stres dzieci związanej z nową sytuacją życiową opracowano „Program Adaptacyjny” dotyczący dzieci nowoprzyjętych. Program ten ma na celu pomóc dzieciom jak również rodzicom w zniwelowaniu stresu, jaki towarzyszy im w pierwszym etapie edukacji. Rozpoczęcie pozytywnej adaptacji w dużej mierze zależy od nas-od dorosłych, ponieważ to my ukierunkowujemy nastawienie dzieci do poznania nowego. Zadaniem przedszkola dla nowoprzyjętych dzieci jest asymilacja domu, w którym nasi podopieczni czują się bezpiecznie. Dlatego dzieci, które przekraczają po raz pierwszy próg przedszkola już wcześniej powinny być pozytywnie ukierunkowane przez rodziców/opiekunów względem nowego miejsca. By proces adaptacji dzieci przebiegał pomyślnie współpraca między nauczycielami i rodzicami powinna przebiegać bez zakłóceń. Nauczyciele jak również rodzice powinni zapewnić dzieciom poczucie bezpieczeństwa, które stanowi najważniejszą z potrzeb psychicznych każdego człowieka.

1. Obszary Podstawy Programowej

Realizacja Obszarów Podstawy Programowej to elementarny wyznacznik do opracowania Programu Adaptacyjnego.

Program Adaptacyjny realizuje następujące obszary z Podstawy Programowej:

1. Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dorosłymi i dziećmi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i w sytuacjach zadaniowych.
2. Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Wdrażanie dzieci do utrzymywania ładu i porządku.

6. Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych.

2. Cele programu adaptacyjnego

a) Cel główny:

- Stworzenie dzieciom warunków do łatwej adaptacji w przedszkolu

b) Cele szczegółowe:

- Ułatwienie dzieciom startu przedszkolnego,
- Obniżenie lęku dzieci przed rozstaniem z rodzicami, a także obniżenie lęku rodziców związanego z koniecznością oddania dziecka pod opiekę personelu przedszkola,
- Skrócenie czasu adaptacji dziecka do przedszkola,
- Integracja ze środowiskiem przedszkolnym,
- Uświadomienie rodzicom potrzeb emocjonalnych dziecka,
- Nawiązanie więzi emocjonalnej między dzieckiem, a nauczycielem i grupą,
- Nawiązanie relacji z rodzicami, która ma ułatwić dalszą współpracę,
- Integrację rodziców między sobą,
- Wzmocnienie dorosłego w roli rodzica,
- Wspomaganie dziecka w opanowaniu czynności samoobsługowych,
- Uczulenie rodziców na sytuacje trudne, spotykane przez dziecko w przedszkolu,
- Zapoznanie rodziców z ramowym rozkładem dnia oraz pomieszczeniami przedszkola,
- Budowanie zaufania między nauczycielem, a rodzicem.

c) Cele operacyjne:

Dziecko:

- Spokojnie rozstaje się z rodzicem,
- Ma pozytywne doświadczenia związane z przedszkolem,
- Rozpoznaje nauczycielkę przedszkola w sytuacjach poza przedszkolnych,
- Łatwiej przystosowuje się do nowego otoczenia,
- Pokonuje nieśmiałość, poczucie lęku i niepewność,
- Ma przyjemne doświadczenia w kontaktach z innymi dziećmi i personelem przedszkola,
- Pobyt w przedszkolu kojarzy mu się z dobrą i wesołą zabawą,
- Zna zasady przebywania w grupie rówieśniczej,
- Nawiązuje nowe kontakty i przyjaźnie z innymi dziećmi,
- Pewnie zwraca się o pomoc do personelu przedszkola,
- Dokonuje czynności samoobsługowych,

Rodzice:

- Wiedzą, w jakich warunkach będzie przebywało ich dziecko,
- Znają rozkład dnia w przedszkolu,
- Wiedzą, jak zachowuje się ich dziecko na tle rówieśników,
- Nie mają obaw zostawiając dziecko w przedszkolu,
- Znają zasady przebywania dziecka w przedszkolu,
- Znają nauczycieli i nawiązują współpracę z przedszkolem,

- Zapoznają się ze sposobami złagodzenia rozłąki w pierwszych dniach pobytu dziecka w przedszkolu,
- Nawiązują znajomość z pozostałymi rodzicami,
- Poznają wiele aspektów rozwoju swojego dziecka,
- Poznają formy i metody przybliżania dziecku nowego środowiska,
- Potrafią przewidzieć trudności adaptacyjne dziecka,
- Pozytywnie myślą o przedszkolu.

3. Metody i formy realizacji programu adaptacyjnego.

Metody:

- podająca - np. opowiadanie, wiersz, historyjka obrazkowa, piosenka itp.
- aktywizująca - oparta na przeżywaniu różnorodnych treści i wartości,
- problemowa – oparta na odkrywaniu nowych wiadomości podczas rozwiązywania problemów, np. inscenizacja , burza mózgów, gry dydaktyczne,
- praktyczna - oparta na działaniu polegającym na zmienianiu rzeczywistości i samego siebie poprzez sprawdzanie wiadomości w praktyce, ćwiczenia,
- metody odtwórcze / zabawowo-naśladowcze, zadaniowe, sytuacyjne/, metody twórcze R. Labana, W. Sherborne, i in

Formy:

- Spotkania grupowe z rodzicami,
- Spotkania z dziećmi,
- Spotkania z panią psycholog,
- Konsultacje indywidualne,
- Przedstawienie przedszkolne w wykonaniu rodziców, nauczycieli dla nowoprzyjętych dzieci i ich rodziców,
- Odwiedziny na pikniku przedszkolnym (wspólne zabawy z już uczęszczającymi dziećmi).

4. Harmonogram realizacji programu adaptacyjnego.

Lp.	Termin realizacji	Forma realizacji zadania	Osoby odpowiedzialne	Uczestnicy	Uwagi
1)	Marzec-kwiecień	Zapisy dzieci do przedszkola: <ul style="list-style-type: none"> • wstępne rozmowy z rodzicami i dziećmi, • podanie wysokości opłaty za przedszkole, • zapoznanie z ofertą zajęć dodatkowych, 	Dyrektor	Rodzice	

		<ul style="list-style-type: none"> • podanie terminu składania kart oraz wywieszenia listy dzieci przyjętych do przedszkola, • zaprezentowanie programu adaptacji, • podanie daty zebrania z rodzicami dzieci nowo przyjętych, 			
2)	Maj-czerwiec	<p>Spotkania organizacyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozdanie rodzicom kwestionariuszy wywiadu na temat rozwoju dziecka • zaprezentowanie warunków lokalowych wraz z wyposażeniem, • zapoznanie z rozkładem dnia, • zaprezentowanie wstępnych informacji o pracy przedszkola, • prelekcja dotycząca adaptacji dzieci i wymagań dotyczących uczestnictwa w życiu przedszkola, • zapoznanie rodziców z kadrą przedszkola, • rozdanie rodzicom „wyprawki” do przedszkola – Załącznik 5, • zapoznanie rodziców z umiejętnościami samoobsługowymi, jakie powinien posiadać kandydat na przedszkolaka i zapewnienie, że każde dziecko może oczekiwać pomocy, • zapoznanie ze stroną www • rozdanie rodzicom ankiet informacyjnych pomocnych w lepszym poznaniu dzieci, • poinformowanie rodziców o terminie dni adaptacyjnych, 	Dyrektor, wszystkie nauczycielki, psycholog	Rodzice	

		<ul style="list-style-type: none"> rozdanie rodzicom ulotki informacyjnej na temat „Rad ułatwiających pierwsze dni pobytu dziecka w przedszkolu” – Załącznik 2. 			
3)	Maj-czerwiec	<p>I spotkanie adaptacyjne</p> <p>Przedstawienie w wykonaniu rodziców i nauczycieli przedszkola</p> <ul style="list-style-type: none"> nawiązanie kontaktu z dziećmi, oswojenie dzieci z nowym dla nich miejscem i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa, przebywanie rodziców razem z dziećmi w sali podczas adaptacji, udział rodziców we wspólnej zabawie, zapoznanie dzieci z personelem przedszkola, pomieszczeniami (salą, łazienką, szatnią), samodzielne zabawy dzieci w obecności rodziców, indywidualne rozmowy nauczycieli z rodzicami – uzyskiwanie informacji o dziecku, przedstawianie przez rodziców swoich oczekiwań względem przedszkola, zabawy integracyjne poznanie najbliższego otoczenia przedszkola – zabawy w ogrodzie przedszkolnym, zwrot ankiet informacyjnych o dziecku 	Nauczycielki 3,4-latków	Dzieci 3,4-letnie	
4)	Maj-czerwiec	<p>II spotkanie adaptacyjne- piknik majowy</p> <ul style="list-style-type: none"> nawiązanie kontaktu z 	Nauczycielki 5,6-latków	Dzieci 5,6-letnie	

		<p>dziećmi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • oswojenie dzieci z nowym dla nich miejscem i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa, • przebywanie rodziców razem z dziećmi podczas adaptacji, • udział rodziców we wspólnej zabawie, • samodzielne zabawy dzieci w obecności rodziców, • indywidualne rozmowy nauczycieli z rodzicami – uzyskiwanie informacji o dziecku, • przedstawianie przez rodziców swoich oczekiwań względem przedszkola, • zabawy integracyjne • poznanie najbliższego otoczenia przedszkola – zabawy w ogrodzie przedszkolnym, 			
5)	Wrzesień	<p>Zebrań organizacyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • podanie wysokości opłaty za przedszkole, • zapoznanie z ofertą zajęć dodatkowych, • zapoznanie z programami edukacyjnymi które są realizowane w przedszkolu • zapoznanie rodziców z planem dnia przedszkolaka • zapoznanie rodziców z „Kodeksem Przedszkolaka” 	<p>Dyrektor</p> <p>Wszystkie nauczycielki</p>	Rodzice	

6)	Listopad	Pasowanie na przedszkolaka <ul style="list-style-type: none"> • Przewycięzanie leku, obaw i oporu, • Pełnienie przez dzieci roli gospodarza, • Kształtowanie sfery emocjonalnej i społecznej, • Integracja w grupie, • Zaufanie do nauczycielki, • Rozwijanie aktywności twórczej. 	Nauczycielki dzieci nowo przyjętych	Dzieci nowo przyjęte	
7)	Cały rok szkolny-	Zajęcia otwarte dla rodziców <ul style="list-style-type: none"> • Integracja rodziców z przedszkolem i innymi rodzicami • Pozytywne przystosowanie dzieci do środowiska przedszkolnego 	Nauczycielki dzieci nowo przyjętych	Rodzice i dzieci nowo przyjęte	Raz w miesiącu

5.Oczekiwane efekty wdrażania programu adaptacyjnego.

Względem dziecka:

- Spokojne rozstawanie się z rodzicem,
- Zmniejszenie negatywnych uczuć związanych z nową sytuacją,
- Szybsze przystosowanie się do nowego otoczenia,
- Poznanie personelu przedszkola oraz pomieszczeń i urządzeń, jakimi dysponuje przedszkole,
- Pokonanie nieśmiałości, poczucia lęku i niepewności,
- Przyzwyczajanie do przebywania w grupie rówieśniczej,
- Pozytywne doświadczenia dzieci w kontaktach z osobami trzecimi i rówieśnikami,
- Kojarzenie pobytu w przedszkolu z wesołą i ciekawą zabawą,
- Podejmowanie prób nawiązywania nowych kontaktów i przyjaźni z innymi dziećmi,
- Przestrzeganie podstawowych zasad współżycia w grupie oraz zakazu samodzielnego oddalania się od grupy,
- Zwracanie się z zaufaniem o pomoc do personelu przedszkola.

Względem rodziców

- Poznanie warunków, w jakich będzie przebywało ich dziecko,
- Zapoznanie się z rozkładem dnia w przedszkolu,
- Obserwowanie zachowania dziecka na tle innych rówieśników,
- Przewycięzanie obaw przed zostawieniem dziecka w przedszkolu,

- Poznanie swojego dziecka całkiem z innej strony,
- Zapoznanie się z wymogami dotyczącymi uczestniczenia w życiu przedszkola,
- Poznanie nauczycieli i nawiązanie współpracy z przedszkolem,
- Poznanie sposobów, jak można pomóc dziecku złagodzić rozłąkę w pierwszych dniach pobytu w przedszkolu,
- Zaznajomienie się z pozostałymi rodzicami.

Względem nauczyciela:

- Bliższe poznanie dzieci, którymi będzie się opiekował,
- Poznanie opinii rodziców dotyczących pracy przedszkola,
- Planowanie pracy w oparciu o wyniki obserwacji zachowań dzieci,
- Poznanie oczekiwań rodziców wobec przedszkola,
- Poznanie nawyków zachowania się dziecka w domu, sposobów żywienia i zainteresowań na podstawie wstępnych rozmów z rodzicami.

6. Wskazówki i rady dla rodziców pomocne dziecku w przekroczeniu progu przedszkola.

Cały proces adaptacji można złagodzić poprzez wzbogacenie pozytywnych doświadczeń i kontaktów z dorosłymi, rówieśnikami w środowisku rodzinnym, ponieważ działania te zmniejszają zależność emocjonalną dziecka od rodziców. Umiejętności nabyte w domu w dużej mierze mają pozytywny wpływ na przystosowanie się dziecka w środowisku przedszkolnym.

Wskazówki dla rodziców ułatwiające adaptację dziecka w przedszkolu:

- Pozytywne nastawienie do przedszkola
- Zaufanie do personelu
- Wcześniejsze stworzenie okazji przebywania z innymi dorosłymi
- Umożliwienie kontaktów z innymi dziećmi
- Usamodzielnienie dziecka
- Akceptacja dziecka, zrozumienie jego stresu, wspieranie go
- Wprowadzenie w domu podobnych potraw, które są przedszkolu
- Okazywanie spokoju, poczucia bezpieczeństwa podczas rozstania
- Wspólne spędzanie czasu po odebraniu go z przedszkola
- Ujednolicenie rytmu dnia w przedszkolu i w domu.

Działania podejmowane przez rodzica, które utrudniają dziecku adaptację w przedszkolu:

- brak zaufania do przedszkola
- podejrzliwość wobec personelu
- wyrzuty sumienia, niepokój, lęk
- brak doświadczeń społecznych w kontaktach z innymi dorosłymi i dziećmi
- nadopiekuńczość, wyrećzanie dziecka w czynnościach związanych z samoobsługą
- straszenie dzieci

- brak czasu dla dziecka
- brak zrozumienia dla trudnych zachowań dziecka, odrzucenie.

Wskazania dla rodziców pomocne dziecku w przekroczeniu progu przedszkola:

- Czytanie i opowiadanie bajek o przedszkolu,
- Nauczanie dziecka samoobsługi,
- Informuj dziecko o tym, że czas w przedszkolu będzie spędzał w obecności innych dzieci, bez rodziców,
- Okazuj spokój, daj dziecku poczucie bezpieczeństwa podczas rozstania,
- Spędzaj czas z dzieckiem po odebraniu go z przedszkola,
- Myśl pozytywnie o placówce,
- Stopniowo przyzwyczajaj dziecko do placówki - pierwszy tydzień wczesne odbieranie dziecka, następne tygodnie stopniowo później
- Akceptuj płacz dziecka,
- Baw się z dzieckiem w przedszkole,
- Zostawiaj dziecko pod opieką innych osób dorosłych np. koleżanki,
- Daj dziecku do przedszkola „kawałek domu” np. ulubioną chusteczkę, misia,
- Odwiedzaj z dzieckiem przedszkole i baw się w ogrodzie przedszkolnym, bierz udział w zajęciach adaptacyjnych.

Rady dla rodziców na pierwsze dni:

- Zapanuj nad swoim zdenerwowaniem – dziecko doskonale wyczuwa twój stan psychiczny, który może udzielić się maluchowi,
- Decyzja o długości pożegnania – czy będzie ono długie, czy krótkie. Zależy ono od psychiki dziecka i jego indywidualnych potrzeb emocjonalnych,
- Staraj się rozmawiać o przedszkolu jak o niesamowitej przygodzie, wspominając niekiedy o własnych pozytywnych przeżyciach związanych z edukacją przedszkolną,
- Nie zapomnij dać dziecku zapasowych ubrań, przykra niespodzianka może przytrafić się każdemu,
- Przygotuj dziecko do rozstania z mamą, tatą,
- Nie przeciągaj pożegnania w szatni, pomóż dziecku rozebrać się, pocałuj je i wyjdź,
- Nie zabieraj dziecka do domu, kiedy płacze przy rozstaniu - jeśli zrobisz to, choć raz, będzie wiedziało, że łzami może wszystko wymusić,
- Nie obiecuj - jeżeli pójdziesz do przedszkola, to coś dostaniesz
- Odbierając dziecko, możesz mu dać maleńki prezencik, ale nie może to być forma przekupywania,
- Kontroluj to, co mówisz. Zamiast: już możemy wracać do domu, powiedz: teraz możemy iść do domu. To niby niewielka różnica, a jednak pierwsze zdanie ma negatywny wydźwięk,
- Nie wymuszaj na dziecku, aby zaraz po przyjeździe do domu opowiedziało, co wydarzyło się w przedszkolu, to powoduje niepotrzebny stres,

- Czas pobytu małych dzieci w przedszkolu nie powinien być długi. Jeśli to możliwe, w pierwszych dniach odbieraj dziecko po obiedzie. Potem stopniowo zwiększaj czas pobytu dziecka w przedszkolu,
- Uwaga! Nie spóźniaj się z odbieraniem dziecka - jeśli obiecałeś, że przyjdiesz wcześniej, dotrzyмай słowa, pamiętaj: żegnaj i witaj swoje dziecko zawsze z uśmiechem.

7.Oczekiwane efekty wdrażania programu adaptacyjnego-ewaluacja działań.

Celowość i efektywność proponowanych przez program działań należy monitorować przez cały okres procesu adaptacyjnego.

Sposoby monitoringu:

1. Ankieta dla rodziców,
2. Ankieta informacyjna o dziecku,
3. Karty obserwacji dzieci ,
4. Zdjęcia ,
5. Protokoły zebrań z rodzicami,
6. Scenariusze zajęć integracyjnych.

8.Załączniki(ankiety dla rodziców, proponowane zabawy integracyjne).

Załączniki:

- 1.Ankieta informacyjna o dziecku.
2. Karta oceny spotkań nauczyciela z dziećmi oraz ich rodzicami.
- 3.Zestaw proponowanych zabaw integracyjnych.